

Panamako paperak paradisu fiskalen salatari ala xantaiarako arma?

Pello Zubiria Kamino

@pellozubiria

Bazekien zertan ari zen Alemaniako *Sueddeutsche Zeitung* egunkariari filtratu zizkionak Panamako Mossack Fonseca kabineteari ostuta 214.000 sasi-konpainiaren datuak. Zalaparta izugarria dabilela uste duenak jakin behar du informazioaren zati bat baizik ez dela azaleratu oraindik. Baina funtsean zer da *Panama Papers* edo *Panamagate* hau, kapitalismo globalizatuaren alde ezkutuaren inoizko filtrazio handiena ala diru zikinaren mafiak berak antolatutako kontrako su prebentiboa?

Mende honetako aurkikuntza, historiako informazio ihes handiena... Panamako Mossack Fonseca finantza aholkurako bulegoak isuri duenaz ari gara, *offshore* bankagintzan ari direnen artean munduko laugarren garrantzitsuenari ostuta zabaltzen ari diren 11,5 milioi agiritatik herritarrei iritsitakoarekin hainbat jende boteretsu zipriztindu duen finantzazko simaurraz. Eta oraindik handienak falta omen dira.

Aste gutxitan oinezko herritarrak ikasi du, *offshore* hitzaz gain, munduko paradisu fiskalen zerrenda ugaria, ohartzuz Karibeko uharte exotikoez gain dirua zuritzen dela AEBetako Nevada edo Delaware, Alemaniak berak daukala bere legedian paradisu fiskal bezala jokatzeko zirrikitua, gaur Europako Batzordeko lehendakaria den Jean Claude Junckerrek 20 urtez agindu duela Luxenburgo izeneko paradisu fiskal europarrean, eta abar luzea. Baina orain jakin nahi litza-teke zalaparta horrek guztiak balioko ote duen gauzak aldatzen hasteko.

Panamako kabinete baten datuen benetako filtrazioak interes handia du, aberats eta politikari askok horien bidez zuritzen dituztelako zergarik ordaindu gabeko irabaziak. Hala ere, *Moon of Alabama* blogak mesfidati idatzi du: "Panamako paperen filtrazio selektiboak bide ematen dio sekulako xantai ahalmenari".

"Baina asteotako informaziook –dio AEBetako ezkertiarren artean ospea duen *Moon of Alabama*– zabaldu dituz-

te NATO sostengatzen duten prentsa inperio batzuek eta AEBetako Gobernuak finantzatzeko duen Gobernu Kanpoko Erakunde batek; helburu aitortu gabea dute inperio amerikarrak maite ez dituen pertsonalitateak zikintzea. Bide batez, aukera ona ematen dute beste batzuei *kanta arazteko*, faboreren baten trukean eskainiz haien izenak ez zabaltzea".

Horrela esanda konspiratzaile baten balorazio eskematikoegia dirudien arren, ematen du datu interesgarri bat: orain deabruaren pare ageri den Mossack Fonseca abokatu bulegoaren delituzko jardura aspaldi samar zegoela *erreta* agintarientzako.

Duela 16 hilabete, 2014ko abenduan Ken Silverstein ikerketa kazetariak *Vicen* publikatu zuen "*The Law Firm That Works with Oligarchs, Money Launderers, and Dictators*" (Oligarka, diru garbitzaile eta diktadoreentzako lanean ari den abokatu konpainia), agerian utziz Mossack Fonsecan jardura. Asteotan aipatu den Baxar El Assaden kusi esku-makilarena eta beste izen asko hartan ageri ziren.

Blogak bere egin ditu Craig Murray diplomatiko britainiarrak esanak "Hedabide nagusiek zaintzen dute Mendebaldeko oligarkia Panamako filtrazioetatik" artikuluan. Murrayk ere salatzen du filtrazioak utzi direlarik ICI Ikerketa Kazetarien Kontsortzioaren eskuetan, informazioaren gehiengoak ez dela iris-ten ari herritarren eskuetara, *The Guar-*

dian bezalako egunkari izen handiko bat ere orain arte mugatu dela Nazio Batuen Erakundeak zigortutako herrialdeetako politikariak aipatzera.

"Nik badakit Errusia eta Txina ustelduta daudela, ez etorri niregana horrekin. Zergatik –galdetzen du Murrayk– ez dituzue gurutzatzen Mossack Fonsecan artxiboak Mendebaldeko burtsetan dauden konpainia nagusien datuekin eta milionario bakoitzarekin?"

Erantzuna berak aurreratu du: ICI diruz sustatzen dutenen artean daudela korporazio yanki handien fundazioak, hala nola Ford, Carnegie, Rockefeller, W.K. Kellogg edo Georges Sorosen Open Society Foundation.

Betiko kazetaritzaren azken aukera

"Will The Panama Papers Kill Journalism?" (Panamako paperek hil behar ote dute kazetaritza?) galdetu du Kostas Efimeros greziar eta *Debtocracy* dokumental famatuaren ekoizleak *The Press Project* gunean. Kazetariak beti aurkitu dituzte istorio bikainak herritarren arreta pizteko modukoak, baina digitalizazioaren hasieratik prentsaren papera krisian sartu da.

Hedabide handiek kazetari ekipoak txikiagotu dituzte eta komertzial sailak handitu. "Ikerketa handiek –dio Efimerosek– egun gutxi dira eta kazetariak beren buruak zentsuratzen dituzte, kasu eginez beren publizitate leihotetan agertzen diren konpainiei kalte egiteari". Konpainia handiek kalumniagatik eska-

“Broadsheet” hedabideak argitaratutako grafikoan, Panamako paperetan inplikaturakoetatik orain arte hedabide nagusiek nabarmendu dituzten pertsonalitate politikoak. Mendebaldekoak oso gutxi, nahiz eta munduko finantzak Mendebaldeak maneiatu. 2014an Ken Silversteinek azaldua zuen Mossack Fonseca konpainia zela aberatsek zerga iruzurra egiteko erabiltzen dituzten sasi-konpainiak sortu eta kudeatze lanetan munduko liderretakoa. Honen 40 urteko erregistroen zati txiki bat baino ez da orain arte herritarregana iritsi dena.

ditzaketen kalte-ordain handiek beldur ematen dutenez, argitaratu behar diren istorioek legezko galbahe oso xehea iragazi behar dute, edozein erreklamazio saihesteko. Baldintza horietan, kareletik itsaso basatira botako duten beldurrez jokatzeko du kazetariak.

Kazetaritza krisian murgilduta zebilela azaldu dira komunikazio eredu berriak. Nagusiki *WikiLeaks*, salaketa eraman duena bakarkako jardura izatetik hedabide mota berri batera. Eta *CableGate* hartatik pasatuz *LuxLeaks*, *SwissLeaks*, Chelsea Manningen agerpenak, Edward Snowden eta Herve Falciani nirenetatik paseaz heldu gara *Panama Papers* hauetara.

Oraingoan, uste du Kostas Efimerosek, kazetaritza dago bere izen ona berreskuratzeko azken aukeraren aurrean. Eskandaluak bata bestearen ondoren

plazaratzeak, horrek ez badie errudunei ez ondorioz eta ez zigorrik ekartzen, jendea oldartzeko baino gehiago balio du herritarren artean etsipena eta derrotismoa nagusitzeko.

“Panamako paperen agertzea –idatzi du Efimerosek– orain arteko filtrazioetatik arras ezberdina da. Lehenbiziko aldiz ez dute une bateko argazkia eskaintzen. Haien bidez egin daiteke azken 40 urteotako eredu ekonomikoaren eta honen garapenaren ikerketa sistematikoa eta analitikoa. 11,5 milioi agiri dira 1977tik 2015eko amaiera artekoak eta lehenbiziko aldiz dauzkagu eskueran (ustez) behar ditugun tresnak azaltzeko benetan konspirazio globala izan dena: aberatsen konspirazioa pobreen bizkarretik. Eta zer izan liteke kazetaritza ez bada gehien interesak defenditzea bakar batzuenen kontra?”.

ICI kontsurtzioak Efimerosen ustez oker jokatu du dokumentazioaren aztertze eta hautaketa hedabide handi batzuen eskuetan utziaz. Ez da harritzekoa AEBetako kasik inor ez azaltzea. Baina hori baino garrantzitsuagoa, eskandalua aurkezteko maneran, badirudi arazoa zera dela, kapitalista lotsagabe batzuek lapurreta egin dutela iruzur eginez gainerakoan ukitu ezina den merkatuaren lege sakratuei.

“Kazetariak aipatzen dituzte zenbait boteretsu –beren hedabideen akzioedunei arazorik sortu gabe, noski– baina huts egiten dute osotasunean azaltzerakoan argazkia: hau elite txiki batek aberasteko antolatutako konspirazio globala da. Kazetariak huts egiten dute jendeari kontatzerakoan Mossack Fonseca ez dela sistemaren pieza gaizto bat: sistema gaizto baten pieza da”. ■

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

Facebook icon Instagram icon

zuri begira